

PAIS E NAIS

A igualdade tamén se aprende na escola

REVISTA GALEGA
DE EDUCACIÓN
PUBLICACIÓN DE NOVA ESCOLA GALEGA

ISSN: 1132-8932

Páx. 74-75

Fernando Lacaci

Confederación ANPAS Galegas

anpasgalegas@gmail.com

A escola é o reflexo da sociedade e podemos dicir que a meirande parte dos que aquí estamos pasamos pola escola; máis ou menos, moito ou pouco, pero pasamos. Xa peiteamos moitas canas as persoas que fomos collidas de cheo polas primeiras reformas que establecían a escolarización obrigada; e hoxe é tan natural que unha crianza vaia á escola como que vaia ao pediatra ou teña unha alimentación controlada. Con todo o coidado que implica unha afirmación así, podemos dicir que ese é un reto conseguido.

Pero, logo de nos gabar do feito, temos que nos laiar do que adoecemos, de que nese reflexo tamén aparece a sombra das eivas sociais, e das dificultades para avanzar ao ritmo que marca a nosa propia demanda grupal; seica pedimos como adultos unha sociedade que non somos sempre quen de procurar para os nosos nenos e nenas, que nin tan sequera podemos garantir para o seu futuro.

Todas, e vou esquecer á mantenta algunhas voces que aparecen como unha excrecencia momentánea e por sorte minoritaria, pretendemos avanzar en igualdade, igualdade entre persoas, independentemente da súa clase ou circunstancia, pero, nomeadamente, entre xéneros. Existe un berro social xeral que demanda unha sociedade onde a circunstancia de xénero non sexa determinante de ningunha vantaxe nin prerrogativa, onde as mulleres medren coa seguranza de que o feito de selo non as vai condicionar no desenvolvemento da súa vida.

E na escola, estamos traballando de xeito que alí se supere o primeiro chanzo da desigualdade, ou realmente estamos indo noutra dirección?

As ANPA pensamos que non imos ao revés, porque certamente hai avances que poden

verse e aseguran unha evolución positiva; pero pensamos tamén que a velocidade é demasiado baixa, que a ambición é curta, e sobre todo, que o plan é incorrecto.

Estamos traballando a igualdade dende a excepción, dende a singularidade, fanse accións sobre igualdade, charlas de igualdade, obradoiros de igualdade, vense películas, represéntanse obras de teatro, lense libros "sobre" igualdade; e todo isto dá unha caste de posición formal igualitaria que se utiliza como un uniforme de traballo; e os uniformes son sempre visíbeis e notorios, e tamén algo artificiosos. Somos, tamén na igualdade, rituais, formais, e semellamos, moitas veces, sermos fieis seguidores de Lampedusa, pretendendo que todo cambie para que nada cambie realmente; porque falla a interiorización real dun concepto tan escoitado como pouco meditado.

A escola, novamente como fiel reflexo da sociedade, debería integrar a igualdade dun xeito certo nas súas aulas, revisando textos, discursos, actividades, sen deixar de traballar na circunstancia concreta, certamente, pero atendendo a manter un permanente discurso igualitario normalizado, un exquisito coidado na aparencia e no fondo para que a mensaxe chegase nidia á xuventude que alí habita e aprende.

Non cabe negar o grandísimo valor da equidade na escola pública, nin tampouco a intencionalidade dos seus integrantes adultos, familias e profesorado, de entregar un discurso positivo e correcto ao alumnado en materia de igualdade; pero temos que ter un enorme coidado en que ese discurso non sexa un fin en si propio, e sobre todo, e por aí cremos que non estamos acertando, que non sexa percibido como un discurso que non afecta a quen o dá. Semella que moitas veces estamos a

dicir en alta voz ao alumnado: "sede iguais, tratádevos como iguais, porque é o que cómpre á vosa xeración", ao mesmo tempo que se manteñen actitudes de defensa ao comportamento, que hoxe temos que entender como contaminado, dos maiores.

Un comportamento que ven traído pola dificultade de realizar unha revisión da nosa propia vivencia e experiencia, porque é certo que cada quen de nós é vítima da realidade que nos tocou vivir e pelexar, e que resulta difícil, pero tamén que é imprescindíbel, asumir que moitas veces, as novas aprendizaxes traen consigo a necesidade de cambios estruturais no noso comportamento público e privado; pero non é menos certo que somos quen de facelo, e que ademais debémolle á mocidade ese esforzo de integración de nós en nós mesmas, para presentar unha persoa acorde co que pensamos que debemos transmitir.

A igualdade non se distribúe, é algo que hai que vivir e polo que hai que pelexar, hai que ser intolerantes coa desigualdade, vexámola onde a vexamos, e por riba de todo cando a vemos en nós mesmas; e hai que potenciar a creación de novos espazos, novas maneiras de comportarmos, de falar, de relacionarmos, de explicar e recibir, nos que incluíamos de xeito permanente a todas as persoas e todas as circunstancias.

Estamos neste momento asistindo a unha reacción ante os logros conseguidos; esas "excrecencias momentáneas" ás que facía referencia máis arriba son realmente ideas perigosas que, adobiadas coa fermosura da presunta liberdade, veñen dicirnos que as ideas de igualdade son erróneas e conducen ao caos, que traen consigo a demolición do modelo social no que vivimos e que rompen os valores intemporais que nos

sustentan. Pero a meirande parte da sociedade sabemos que non é así, que eses valores sempre son invocados cando algún privilexiado sente tremer o seu pouco inocente benestar, e que nunca houbo sociedades que non estivesen en permanente construción, máis aínda, que é esa construción de onde sae a evolución e o avance, e que é o cerne dos dereitos que non podemos perder.

A nosa xuventude está avanzando, e non podemos consentir que avance soa, eles van chegar máis lonxe e máis rápido, pero nós temos que os acompañar coa máxima velocidade posíbel, e, polo menos ao principio, temos que ir por diante dela, achandándolle o camiño para que poidan percorrelo con máis facilidade. E ese principio é a Escola, os seus primeiros e máis fértiles anos, os anos nos que teñen que sabérense iguais a todas, e que todas son iguais a eles. Se aprenden iso, haberá moito traballo feito.■